

Bölüm 21

Yara İyileşmesinde Tedavi ve Bakım İlkeleri

Halise ÇİNAR¹

Giriş

İyi bir yara bakımı, yarada enfeksiyon etkeninin olmaması, travma gibi zarar verme ihtimali yüksek ajanlar ile yaranın ilişkisinin kesilmesi, yarada tekrar cerrahi girişim gerektirmeyen durumlar ile sağlanır.

Yara bakımının amacı; canlı dokuları koruyarak, yaralanmanın olduğu alanda fazla doku yıkımı ve enfeksiyon gelişimini önlemektir. Yara iyileşmesini hızlandırmak, yaralı dokunun fonksiyonlarını arttırarak cilt bütünlüğünü sağlamak ve sistemlerde oluşabilecek olası komplikasyonları önlemek yara bakımının diğer amaçlarını oluşturmaktadır.(1,2)

Multidisipliner bir ekip anlayışı gerektiren yara tedavisi ve bakımında ilk adım kanamanın durdurulmasıdır. Kanama durdurulduktan sonra hastanın ve yaranın durumuna göre ilaç tedavisi, beslenmenin düzenlenmesi, normotermik yara tedavisi, VAC uygulaması, hiperbarik oksijen tedavisi, yara tıkaçlarının kullanılması vb. gibi uygulamalara yer verilir (2).

¹ Öğretim Görevlisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, halise.cinar@adu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Akyüz, N. Yara İyileşmesi ve Bakımında Temel İlkeler. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Yara Bakımı ve Tedavisi Sempozyum Dizisi. 2008; 67, 11-15.
2. Akyolcu, N. Yara İyileşmesi ve Hemşirelik Bakımı. Aksoy G, Kanan N, Akyolcu N. (Ed.), *Cerrahi Hemşireliği I*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi 2020;s: 79-114.
3. Muzaffer Durmuş, M. Muhsiroğlu, Ö. Yapıcı, AK. Bayram, Y. Eski, M. Yanıkta Tıbbi Beslenme Tedavisi. *Türk J Plast Surg*, 2016; 24(4): 166-72.
4. Yüceler Kaçmaz, H. Ceyhan, Ö. Profilaktif Negatif Basıncılı Yara Tedavisinin Cerrahi Alan Enfeksiyonlarının Önlenmesindeki Etkisi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 2018;27(3):299-310. doi:10.17827/ akt.382577
5. Köşgeroğlu, N. Ünver, S. Vakum Yardımı ile Yara Kapama (VAC) Tedavisi ve Hasta Bakımında Bilgilendirmenin Önemi *İ.Ü.F.N. Hem. Derg*, 2009;17(1):48-52
6. Erdoğan, B. Yara Bakım Ürünleri. Topalan, M. Aktaş, Ş. (Ed.), *Güncel Yönleriyle Kronik Yara*. 1. Baskı. Ankara: Aygül Ofset Matbaacılık San Tic Ltd Şti 2010; s:143-71.
7. Vural, V. Savcı, A. Yara Bakımında Yeni Uygulamalar. *Türkiye Klinikleri J Surg Nurs-Special Topics*, 2017;3(3):224-32
8. Streubel, PN., Stinner, DJ., Obremsky, WT. Use of negative-pressure wound therapy in orthopaedic trauma. *J Am Acad Orthop Surg*, 2012;20(9):564-74
9. Han, G., Ceilley, R. Chronic Wound Healing: A Review of Current Management and Treatments. *Adv Ther*, 2017;34:599-610 doi: 10.1007/s12325-017-0478-y
10. Memar, MY., Yekani, M., Alizadeh, N., et al. Hyperbaric oxygen therapy: Antimicrobial mechanisms and clinical application for infections. *Biomedicine & Pharmacotherapy*, 2019; 109:440-447 doi.org/10.1016/j.biopha.2018.10.142
11. Kirby, JP., Snyder, J., Schuerer, DJE., et al. Essentials of hyperbaric oxygen therapy: 2019 review. *Missouri medicine*, 2019;116.3:176-179
12. İncekaya, Y., Feyzi, H., Bayraktar, S., et al. Karbonmonoksit Zehirlenmesi ve Hiperbarik Oksijen Tedavisi. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 2017;33(2):114-118 doi:10.5222/otd.2017.1106
13. Öztopalan, DF., Işık, R., Durmuş, AS. Yara İyileşmesinde Büyüme Faktörleri ve Sitokinlerin Rolü, *Dicle Üniv Vet Fak Derg*, 2017;10(1):83-88
14. Kılıç, MA. Elektriksel Stimülasyon Ve Schwann-Benzeri Hücrelerin Periferik Sinir Hasarına Etkileri. 2020,Doktora tezi, Aydın
15. Özdemir, F., Demirbağ Karayel, D. İnmeli Hastalarda Nöromusküler Elektriksel Stimülasyon ve Fonksiyonel Elektriksel Stimülasyon Uygulamaları. *Türk Fiz Tıp Rehab Derg*, 2007: 53 Özel Sayı 1; 30-4
16. Sezer, D., Aktaş, M. Açık Yara Tedavilerinde Son Yaklaşımlar. *Turkish Veterinary Journal*, 2020;2(1), 24-28.
17. Mickelson, MA., Mans, C., Colopy, SA. Principles of wound management and wound healing in exotics pets. *The veterinary clinics of North America. Exotic animal practice*, 2016;9.1: 33.